

Riktlinjer för äldrenämndens EU-policyarbete

Riktlinjernas syfte

Kommunfullmäktige har i den stadsövergripande EU-policy som styr förvaltningarnas och bolagens eget EU-policyarbete slagit fast tre vägledande principer:

1. Staden ska verka för att beslut inom EU fattas så nära medborgarna som möjligt.
2. Staden ska verka för att EU:s politik är väl avvägd och väl underbyggd.
3. Staden ska verka för ett socialt, ekologiskt och ekonomiskt hållbart, samt demokratiskt och innovativt EU.

Riktlinjerna för äldrenämndens EU-policyarbete ska beskriva:

- hur äldrenämnden påverkas av EU i ovan nämnda delar,
- hur de stadsövergripande riktlinjerna ska tillämpas samt
- en strategi för hur äldrenämndens ska arbeta med riktlinjerna och hur nämnden ska bevaka EU:s processer så att relevanta frågor fångas upp.

EU:s påverkan på äldreomsorgen

Prioriteringar på EU-nivå har ändrats och de sociala dimensionerna har vuxit sig starkare. Påverkan på socialtjänst och äldreomsorg bedöms öka under den kommande perioden. Utöver lagar som reglerar offentlig upphandling, personlig integritet och dataskydd

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har beräknat att i genomsnitt 60 procent av de ärenden som behandlas av stadens kommunfullmäktige påverkas direkt eller indirekt av beslut av Europeiska unionen (EU).

Den europeiska pelaren för sociala rättigheter

EU har inte lagstiftande makt inom äldreomsorgsområdet men kommissionen har vid flera tillfällen betonat vikten av att föra upp socialpolitiska frågor på EU-nivå. Under våren 2017 lade kommissionen fram en rekommendation om en europeisk pelare för sociala rättigheter (European Pillar on Social Rights) och ett diskussionsunderlag om EU:s sociala dimension. Den demografiska utvecklingen anges som en av de sociala utmaningarna som är orsaken till kommissionens initiativ. Den sociala pelaren är tänkt att

skapa en process mot bättre arbets- och livsvillkor i Europa. Det har identifierats tjugo nyckelfaktorer för att bidra till en välfungerande arbetsmarknad och ett tryggt välfärdssystem.

I den europeiska pelaren för sociala rättigheter fastställs 20 principer och rättigheter som ska bidra till rättvisa och välfungerande arbetsmarknader på tre områden:

- Lika möjligheter och tillgång till arbetsmarknaden
- Rättvisa arbetsvillkor
- Social trygghet och inkludering

Flera av de 20 principerna har bäring på äldreomsorgens verksamhet men följande kan särskilt nämnas:

- Långvarig vård- och omsorg,
- hälso- och sjukvård,
- inkludering av personer med funktionsnedsättning,
- utbildning och livslångt lärande,
- hälsosam, säker och välanpassad arbetsmiljö och dataskydd.

Tillämpning inom äldrenämnden

Principiellt ser nämnden positivt på lagstiftning som underlättar för målgruppen (till exempel tillgänglighetslagen), och välkomnar europeiskt samarbete och kostnadseffektiva EU-satsningar som syftar till att öka tillgänglighet, delaktighet och integration i staden och i Europa. Det är till exempel angeläget att EU:s regelverk om offentlig upphandling ger staden stora möjligheter att ställa krav på sociala hänsyn.

Det ligger dock i nämndens intresse att äldreomsorgspolitikerna primärt förblir ett kommunalt och nationellt ansvar, vilket kommer att bevakas och försvaras. Subsidiaritetsprincipen ska därför vara vägledande för äldrenämndens EU-policyarbete, både i samband med enskilda sakfrågor, och de pågående diskussionerna om EU:s framtid och sociala dimension. Allmännyttiga tjänster ska organiseras nära användarnas behov. I Stockholm är det stockholmarna själva som vet bäst hur deras stad ska organiseras. Detta betyder att EU ska undvika detaljstyrning och vidta åtgärder endast när medlemsstaterna inte själva kan nå överenskomna mål.

Det förekommer regelbundet att EU:s institutioner och EU-anknutna forum efterfrågar synpunkter på lagförslag, färdplaner, vägledningsdokument med mera. Samråden är ett viktigt verktyg för staden att påverka beslutsfattare och processer på EU-nivå genom att lyfta fram stadens ståndpunkter och erfarenheter.

Stockholms stad svarar i hög grad på de samråd som gäller prioriterade EU-frågor med påverkan på stadens verksamheter och här ska äldrenämnden aktivt bistå.

Utifrån de stadsövergripande riktlinjerna ska äldrenämnden särskilt beakta följande delar.

EU:s politik är väl avvägd och väl underbyggd

Äldrenämnden ska bistå kommunstyrelsen med verksamhetsspecifik kunskap då samråd och remisser berör äldreomsorgens område.

Staden ska verka för ett socialt, ekologiskt och ekonomiskt hållbart, samt demokratiskt och innovativt EU

Äldrenämnden har möjlighet att både delge goda exempel men också ta in erfarenhet och kunskap från andra aktörer inom EU som kan bidra till att utveckla äldreomsorgen i Stockholms stad.

Äldreomsorgen har idag en stor potential med ökad digitalisering men möter i den förändringen också flera utmaningar. En sådan utmaning är rådande lagstiftning som ibland sträcker sig väldigt långt (exempelvis GDPR och regelverk kring tillgänglighet på bland annat webbplatser). I andra avseenden kan en väl utformad lagstiftning stödja en övergång till mer digitala arbetssätt och digital kommunikation, exempelvis mellan olika vårdgivare och mellan vårdgivare och brukare. Här kan äldrenämnden uppmuntra förslag i rätt riktning.

Exempel på erfarenheter som vi kan delge andra och som det finns allt större intresse av från omvärlden är stadens kvalitetsarbete och hur vi följer upp äldreomsorgen.

Påverkan på andra förvaltningar och bolag

EU-frågor om äldreomsorg kan beröra andra nämnder än äldrenämnden. Historiskt har frågor ofta också berört socialförvaltningen (samma lagstiftning, liknande arbetssätt vad gäller utförare och upphandling) samt arbetsmarknadsnämnden (tillgång till arbetskraft, utbildning).

Frågorna kan också breddas till andra förvaltningar, inte minst i frågor som berör äldrevänlig stad.

Strategi för att äldrenämndens EU-policyarbete

Äldrenämndens arbete med EU-policy har tre utgångspunkter:

- Omvärldsbevakning
- Samverkan
- Deltagande

Omvärldsbevakning

Äldrenämnden ska utveckla sin internationella omvärldsbevakning med inriktning på EU:s lagstiftnings- och policyarbete.

Samverkan

Äldrenämnden ska samverka med kommunstyrelsen och övriga nämnder, framförallt socialnämnden, arbetsmarknadsnämnden, utbildningsnämnden och kultur- och fritidsnämnden. Syftet med samverkan är att:

- Bidra till utvecklingen av omvärldsbevakningen.
- Ta del av och dela med oss av arbete som genomförs och goda exempel från andra delar av staden för att stärka EU-policyarbetet och i stort bidra till att öka Stockholms stads möjligheter att påverka.

Deltagande

Äldrenämnden ska vid relevanta tillfällen delta och bidra till Stockholms stads internationella samarbeten, bland annat Eurocities.

Eurocities samlar drygt 130 stora europeiska städer.

Organisationens målsättning är att bidra till erfarenhetsutbyte mellan städerna, bidra med kunskap om EU och bedriva lobbying gentemot EU-institutioner. Nämnden kan exempelvis delta i sociala forumets arbete och besvara frågeformulär i kartläggningar samt delta vid årliga forummöten.